

Adam všech dinosaurů

Vladimír Socha

Číňané znali fosilie dinosaurů již před dvěma tisíci lety, západní vědě se však svět pravěkých ještěřů otevřel až počátkem 19. století. Právě tehdy byl poprvé popsán a představen megalosaurus

První písemný doklad o dinosaurovi žijícím v Evropě pochází z roku 1614, kdy se měl podle mýtů potulovat v oxfordských lesích vraždící ještěř

Prvním dinosaur, jehož zkamenělina byla prokazatelně zobrazena v tištěném textu, se stal velký jurský masožravec megalosaurus. Tato dinosauri „mediální hvězda“ drží ještě mnohá další prvenství – byl i prvním formálně vědecky popsáným neptačím dinosaur a jako první dinosaur se také objevil v klasické literatuře: v roce 1852 jej v úvodu svého díla Ponurý dům (Bleak House) krátce zmínil britský romanopisec **Charles Dickens**. Ačkoliv je tedy megalosaurus opředěn rekordy takřka všeho druhu, ani dnes toho o něm nevíme mnoho. Snad jen tolik, že tento devět metrů

dlouhý dravec žil v období střední jury (asi před 170–165 miliony let) na území dnešní Velké Británie, Francie a Portugalska.

Obluda ze Sussexu

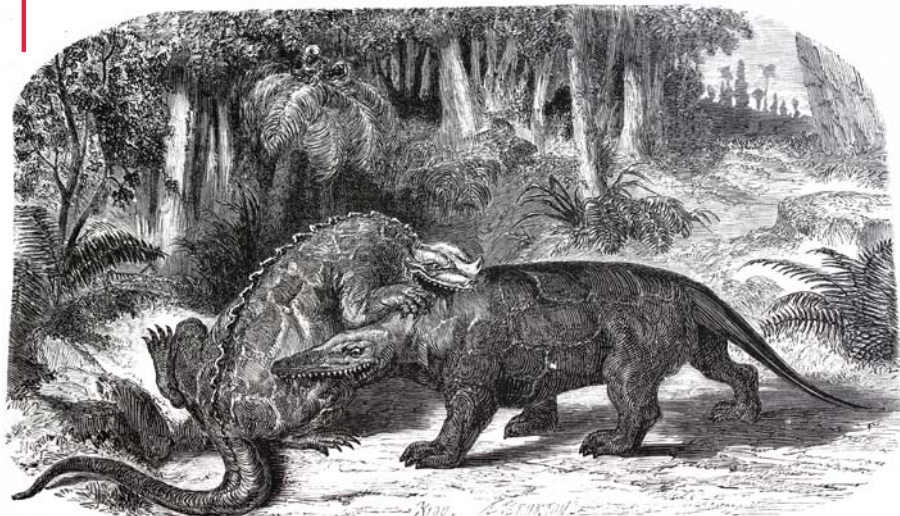
Podobně jako obyvatelé staré Číny a Severní Ameriky znali pravděpodobně i Evropané stopy a kosterní pozůstatky neznámých pravěkých tvorů po dlouhé stovky let. Avšak zatímco z Číny pochází první písemný záznam o objevení dinosaurůvých kostí asi z roku 300, v Evropě takovou zprávu nalézáme až počátkem 17. sto-

letí. V srpnu roku 1614 napsal jistý **John Trundle** zprávu o obrovském hadovi či drakovi, objeveném v lese St Leonard v hrabství Sussex nedaleko Londýna. Obluda měla na délku měřit kolem devíti stop (2,7 m) a dokázala prý zabít lidi

Britský paleontolog William Buckland (1784–1856) se zasloužil o první formální vědecký popis neptačího dinosaura v historii

Ještě v roce 1863 vypadal megalosaurus podle dobových rytin takto

a dobytek svým silným jedem. Kosti tohoto tvora se nedochovaly a dnes již není možné určit, jakému konkrétnímu živočichovi náležely.

„Šourek lidský“

V roce 1676 byly opět v Oxfordském hrabství, tentokrát ve vápencovém lomu u Cornwellu, nalezeny kosterní pozůstatky neznámého obřího zvířete. Následně byly uloženy v tamním muzeu Ashmolean a objevený dolní konec stehenní kosti – jenž vstoupil do dějin pod názvem Cornwellská kost – poprvé popsal tehdejší ředitel muzea **Robert Plot** ve svém díle Natural History of Oxfordshire (Vývoj přírody Oxfordského hrabství). Jakému tvorovi však mohla kost patřit? Vědec se spokojil s konstatováním, že jde o pozůstatky

jednoho z obrů zmiňovaných i v Bibli, a s tím případ uzavřel.

Zajímavostí je, že v roce 1763 popsal tuto zkamenělinu Richard Brookes a pro její podobnost s lidskými varlaty nazval kost poněkud komicky „Scrotum humanum“ (šourek lidský).

Rukou Stvořitele

Situace nabrala rychlejší spád až v 20. letech 19. století, kdy na scénu vstoupil přírodovědec, mineralog, první profesor geologie na Oxfordu a v neposlední řadě silně věřící **William Buckland** (1784–1856). V únoru roku 1824 představil na londýnské geologické konferenci starobylého tvora, jemuž patřila Cornwellská kost. Pro obra z dávnověku přitom zvolil jednoduché a dobře zapamatovatelné jméno megalosaurus, v překladu z řečtiny „velký ještěr“.

Buckland tak prezentoval vůbec první formální vědecký popis neptačího dinosaura, přestože pojem „dinosaurius“ vznikl až o osmnáct let pozdě-

ji. Přírodovědec popsal čelistní kosti, několik obratlů, fragmentů žeber a pánevních kostí živočicha a spekoval i o tom, že mohlo jít o obojživelného predátora. Nezapřel však v sobě silné náboženské přesvědčení, když tvrdil,

do povědomí široké veřejnosti v Anglii i na evropském kontinentu. Lidé si megalosaura navzdory vědeckým popisům zpočátku představovali jako obřího obtlouklého ještěra a stejným způsobem byl zobrazován i v médiích.

” Pozůstatky prvního vědecky popsaného dinosaura objevili v Anglii v roce 1676

že stavba těla megalosaura dokazuje „genialitu Stvořitele“ – zvíře prý bylo uzpůsobeno tak, aby dokázalo ukončit život nebohých býložravců rychle a bez zbytečného utrpení.

Mediální star

Ve viktoriánské Anglii se brzy našli romantikové, kterým se existence tvora potulujícího se v dávné minulosti po anglickém venkově zalíbila. Velcí pravěcí plazi se tak velmi rychle dostali

Představy o skutečném vzhledu a ekologii teropodů (dravých dinosaurů) se značně zpřesnily až s dalšími objevy fosilií koncem 19. století.

Megalosaurus se však jako první popsaný teropod stal jakýmsi archetypálním dravým plazem z dob dávnověku a toto rodové jméno se poté využívalo pro všechny rody dravých dinosaurů, s jejichž přesnějším zařazením si paleontologové nevěděli rady, a to až hluboko do 20. století. **100+1**

inzerce

Povinné ručení

za **999,- Kč**
a k tomu
nízký úrok?

Náklady,
které
u

vyměnit

VB LEASING
DŮVĚRA SPOJUJE.

Seznamte se s naší zvýhodněnou nabídkou leasingu a úvěru osobních automobilů s povinným ručením od 999,- Kč* ročně po celou dobu trvání smlouvy o financování.

Požádejte si o **nezávaznou nabídku** na stránce www.vbleasing.cz a využijte **financování s nízkým úrokem a s bonusem** v podobě levné pojistky.

Veškeré informace o této akci Vám poskytneme také na bezplatné telefonní lince 800 181 800.

* Osobní automobil do 1350 ccm s povinným ručením za 999,- Kč,
do 1850 ccm za 1999,- Kč, do 2500 ccm za 2999,- Kč a nad 2500 ccm za 5999,- Kč ročně.

www.vbleasing.cz